МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« ФІЛОСОФІЯ»

Мова навчання – ***українська***

Шифр та найменування галузі знань ***Е «Природничі науки, математика та статистика»***

Код та найменування спеціальності ***Е2 «Екологія»***

Освітньо-професійна програма ***Екологія***

Ступінь вищої освіти ***бакалавр***

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальностей Е2 Екологія галузі знань **Е Природничі науки, математика та статистика** та **G2 Технології захисту навколишнього середовища** галузі знань **G Інженерія, виробництво та будівництво**

« 31 » серпня 2026 р. протокол № 1.

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К21-24/2026-27

1. Загальна інформація

2. Викладачі:

Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	Мельник Юрій Миколайович, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат філософських наук	
Профайл	Контакти: Профайл викладача sfpkafedra@qmail.com, 048-7124061	
Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	**Тодорова Світлана Миколаївна,** доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат філософських наук	
Профайл	**Контакти:** Профайл викладача sfpkafedra@qmail.com, 048-7124061	
Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	**Шевченко Ганна Анатоліївна,** доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат філософських наук	
Профайл	**Контакти:** Профайл викладача sfpkafedra@qmail.com, 048-7124061	

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 2 семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	16	14
заочна	10	6	4
Самостійна робота, годин	Денна – 60	Заочна – 80	

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «ФІЛОСОФІЯ» допоможе студентам здобути необхідні систематизовані знання з філософії. Процеси сучасного суперечливого світу ставлять кожну людину в складні умови соціального життя. Зростаюча напруга, пов'язана зі зміною ціннісних орієнтацій, необхідність пошуку і швидкого знаходження рішень, стресові ситуації - все це проблеми людського буття, збереження і розвитку особистості, її внутрішнього світу, світоглядної культури. Філософія була і залишається інтелектуальною формою відповіді на глибинні занепокоєння та запити людини, а особливо тоді, коли життя вимагає вибору, визначення моральної та соціальної позиції. У сучасних умовах світоглядні уявлення і переконання молоді формуються в контексті переоцінки нашого історичного минулого, розмаїтті думок, поглядів на різні питання суспільного життя. Правильно зорієнтуватися, збагнути смисл свого існування, студентам потрібен духовний стержень, яким є філософсько-світоглядна культура. Філософії як сфері духовної свободи притаманне розмаїття підходів, методологій, теоретичних побудов, це все знаходить відображення в цьому освітньому компоненті.

Освітній компонент «Філософія» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітнього компоненту «Історії української державності та культури» і сприяє формуванню особистості, громадської позиції, мотивації та професійних пріоритетів.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту - оволодіння студентами головних положень і концепцій сучасної філософії з урахуванням останніх досягнень філософії та науки, формуванню знань про сутність культури як форми людської діяльності, її різновиди та історико-типологічні ознаки, роль у формуванні особистості та розвитку суспільства, формуванню політичної культури та гуманістичного мислення, прищеплення навичок наукового аналізу, спрямованого на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку. В результаті вивчення філософії студент повинен **знати:** генезис філософії та її співвідношення з іншими типами світогляду; історичні типи філософської думки; основні положення вітчизняної та світової філософії; основні філософські категорії та принципи; світоглядно-гуманістичний зміст філософії; **вміти:** застосовувати знання основ філософії для формування самостійного стилю мислення; здійснювати філософський аналіз процесів, що відбуваються в сучасному світі; формувати власну позицію, застосовувати набуті знання щодо аналізу проблем сьогодення.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософії» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 101 – Екологія та освітньо-професійній програмі «Екологія» підготовки бакалаврів.

Загальні компетентності:

К03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
К07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
К12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
К13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
К 13^1. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання:

ПР07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
ПР09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.
ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.
ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.
ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. «ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ, ЗАГАЛЬНА ТА СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ»			
1	Філософія, її предмет, функції та коло проблем. (Світогляд і філософія. Функції і структура філософії. Форми і методи філософії. Філософія в житті суспільства)	1	0,25
2	Філософія Стародавнього світу. Середньовічна філософія. (Китайська філософія. Індійська філософія. Антична філософія. Філософія середньовіччя)	1	0,5
3	Філософія доби Відродження. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. (Філософія Відродження (антропоцентризм). Онтологічні, гносеологічні, соціальні концепції філософії Нового часу. Німецька класична філософія.)	1	0,5
4	Українська філософська думка. (Міфо-релігійні уявлення слов'ян. Становлення і розвиток філософської думки в Україні. Філософська спадщина Г.С.Сковороди).	2	0,5
5	Загальні проблеми та концепції сучасної філософії. Суттєві риси філософії ХХст. Марксистська філософія у ХХст. Релігійна філософія. Філософія постмодерну)	1	0,5
6	Філософська онтологія – проблема буття. Методологічні проблеми філософії. Концепції розвитку. (Філософський сенс проблеми буття. Матерія та форми і способи її існування. Поняття діалектики та метафізики. Закони і категорії діалектики.)	1	0,5
7	Філософське розуміння душі, свідомості та розуму. (Свідомість як діяльне відображення. Мова як опредметнена свідомість. Духовність та її специфікація. Практика і суспільні властивості речей.)	1	0,5
8	Філософське вчення про пізнання та істину. (Філософське осмислення пізнавального процесу. Проблеми істини в філософії. Етапи, рівні та форми процесу пізнання. Наукове пізнання.)	2	0,5
9	Людина – універсальний компонент суспільної системи.(Обгрунтування місця людини в світі, її призначення і сутність, діяльність в робочому колективі, філософські концепції людини. Розвиток господарсько-економічних, політичних і духовно-культурних відносин між різними етнічними і регіональними спільнотами. Усвідомлення потреби у спільних діях.)	1	0,5
10	Суспільство як система. Особа і суспільство. (Людина і повсякденність. Співвідношення природи і суспільства. Соціально-діяльнісна сутність людини. Основні аспекти взаємозв'язку людини, суспільства, виробничих ситуацій. Суттєви характеристики людини.)	1	0,25
11	Цінності та їх роль у житті суспільства і людини. (Поняття цінності. Цінність-ідеал-мета-потреба-інтерес-оцінка. Різноманітність ціннісних орієнтацій дюдей. Цінності в структурі суспільства. Моральні, наукові і культурні цінності, досягнення суспільства. Ієрархія цінностей буття людини. Благо, свобода, істина в розумінні цінностей. Цінність та	2	0,5

	сучасність.- ПРН25)		
12	Культура та цивілізація. (Особливий діяльнісний спосіб освоєння людиною світу. Спосіб спрямування і регулювання поведінки людей за допомогою цінностей, моральних норм і символів. Рівень розвитку знарядь праці (етапи розвитку предметної області) та організація виробництва. Основний показник розвитку культури.)	1	0,5
13	Соціальне прогнозування та глобальні проблеми сучасності. (Проблеми передбачення і соціальне прогнозування. Методи прогнозування. Глобальні проблеми сучасності. Подолання осередків напруженості у міжнародних відносинах. Охорона навколишнього середовища. Запобігання найбільш небезпечним масовим захворюванням. Раціональне використання природних ресурсів. Забезпечення потреби в екологічно чистих продуктах харчування, в енергії. Встановлення міцного миру на Землі.)	1	0,5
Разом за ОК:		16	6

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Філософія, її предмет, функції та коло проблем.	1	0,25
2	Філософія Стародавнього світу. Середньовічна філософія.	1	0,25
3	Філософія доби Відродження. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	1	0,25
4	Українська філософська думка.	2	0,5
5	Загальні проблеми та концепції сучасної філософії.	1	0,25
6	Філософська онтологія – проблема буття.	1	0,25
7	Філософське розуміння душі, свідомості та розуму.	1	0,25
8	Філософське вчення про пізнання та істину.	1	0,25
9	Людина – універсальний компонент суспільної системи.	1	0,25
10	Суспільство як система. Особа і суспільство.	1	0,5
11	Цінності та їх роль у житті суспільства і людини. Культура та цивілізація.	2	0,5
12	Соціальне прогнозування та глобальні проблеми сучасності.	1	0,5
Всього за ОК:		14	4

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	*Написання реферату з теми* 11. Цінності та їх роль у житті суспільства і людини. *1.* Проблема цінностей в історії філософії, в історії людської діяльності *2.* Проблема критерію ціннісного вибору.	20	30
2	*Підготовка бізнес-плану з теми* 13. Соціальне прогнозування та глобальні проблеми сучасності. 1. Наукове передбачення суспільних процесів. *2.* Соціальне передбачення і сучасна глобалістика.	20	20
3	*Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді:* 1. Філософія і світогляд: 1. У чому полягає спільність і відмінність таких типів світогляду: міфологія, релігія, філософія? 2. Чи кожна людина має світогляд?	20	30

	3. Які функції виконує філософія, або кому і навіщо вона потрібна? 2. Українська філософська думка: 1. Своєрідність філософії України в контексті світової культури. 2. «Український дух» філософії Г.Сковороди. 3. Національний характер філософії І.Франка. 3. Людина – універсальний компонент суспільної системи: 1. Людина – найвища цінність суспільства. 2. Взаємодія інтересів суспільства й особистості. 3. Діяльність – основа формування особист ості.		
Всього за ОК:		**60**	**80**

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;*
- *тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;*
- *вивчення і захист окремих тем практичних робіт;*
- *усний контроль (опитування, дискусія, брейн-стормінг, ділова гра тощо);*
- *тощо.*

Підсумковий контроль – ***екзамен.***

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів, денна	Максимальна кількість оціночних балів, заочна
Змістовний модуль 1. «ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ, ЗАГАЛЬНА ТА СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ**»**		
Практичні роботи*	60	60
Самостійна робота* (у вигляді індивідуальних завдань, тестування, тощо)	10	10
Всього за змістовний модуль 1	**70**	**70**
Екзамен	**30**	**30**
Всього	**100**	**100**

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

4,5 - 5 балів	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді*	відмінно
4,0 - 4,4 балів	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності*	дуже добре
3,5 – 3,9 балів	*Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки*	добре
2,1 – 3,4 балів	*Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки*	достатньо
0-2 балів	*Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді*	незадовільно

Індивідуальні завдання/Тестування (оцінювання)

9,0-10,0	*90 - 100 % правильних відповідей*	відмінно
8,0 -8,9	*74 – 89% правильних відповідей*	дуже добре
7,0 – 7,9	*60 – 73% правильних відповідей*	добре
5,0 – 6,9	*35 – 59 % правильних відповідей*	достатньо
0 – 4,9	*0-35 % правильних відповідей*	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття*: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.*

Практичні заняття*: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань*

Самостійна робота*: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі*

статистично-аналітичними звітами, складання планової та звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування)

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи. Хрестоматія [Текст] : навч. посіб. / В. П. Андрущенко, Т. І. Андрущенко, Н. Б. Адаменко та ін. ; за ред. Г. І. Волинки ;Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — 3-тє вид., стер. — Київ : Каравела, 2022. — 464 с. — МОН. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentView?docid=OdONAHT.2233222&field=0

2. Філософія критичного мислення та прийняття рішень [Електронний ресурс] : підручник / В. О. Сабадуха ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. — Івано-Франківськ, 2023. — 680 с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2897101

3. Філософія і соціологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. В. Толстов, В. О. Даніл'ян ; Укр. держ. ун-т залізн. трансп. — Харків, 2024. — 222 с. Посилання на електронний ресурс: http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/19265

4. Філософія [Текст] : підручник / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумайстер та ін. ; за ред. Л. В. Губерського. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Харків : Фоліо, 2021. — 621 с. — МОН. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1966973.

5. Філософія управління. Підручник. / Ю.М. Мельник. Одеса. ОНТУ. 2026. 414с. Посилання на електронний ресурс:
http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/597449/default

6. Шевченко Г.А. Конспект лекцій з дисципліни «Філософія»[Електронний ресурс]: для бакалаврів усіх спец., ден. та заоч. форм навчання /Г.А.Шевченко, С.М.Тодорова, Ю.М.Мельник; відп. за вип. А.О.Соловей; каф.соціології, філософії і права.- Одеса: ОНАХТ, 2021. Електронний текст. дані:61с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601431

7. Шевченеко Г.А. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Філософія»[Електронний ресурс] для бакалаврів усіх спец., ден. та заоч. форм навчання /Г.А.Шевченко, С.М.Тодорова, Ю.М.Мельник; відп.за вип.А.О.Соловей; каф.соціології, філософії і права.- Одеса: ОНАХТ, 2021.- Електрон.текст.дані: 34 с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601469

8. Шевченко Г.А. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Філософія» [Електронний ресурс] для бакалаврів усіх спец., ден. та заоч. форм навчання /Г.А.Шевченко, С.М.Тодорова, Ю.М.Мельник; відп.за вип. А.О.Соловей; каф.соціології, філософії і права.- Одеса: ОНАХТ, 2021.- Електрон.текст.дані:38 Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601622

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України https://minjust.gov.ua/

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач	/Підписано/	Юрій МЕЛЬНИК
Викладачка	/Підписано/	Світлана ТОДОРОВА
Викладачка	/Підписано/	Ганна ШЕВЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Економічної безпеки, права та соціальних процесів
Протокол від « 28 » серпня 2026 р. № 1

Завідувачка кафедри	/Підписано/	Наталія ЗГАДОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Екологія», к.б.н., доцент	/Підписано/	Олексій ГАРКОВИЧ